

**ВІДШКОДУВАННЯ (КОМПЕНСАЦІЯ) ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ
НЕЗАКОННИМИ РІШЕННЯМИ, ДІЯМИ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНІСТЮ,
ЯК ПРАВОВИЙ НАСЛІДОК ЗАКРИТТЯ КРИМІНАЛЬНОГО
ПРОВАДЖЕННЯ ЗА РЕАБІЛІТУЮЧИМИ ПІДСТАВАМИ**

Статті 56 та 62 Конституції України встановлюють, що кожен має право на відшкодування за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування матеріальної чи моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади, місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень. Дане конституційне положення знайшло розвиток у ст. 130 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК), де законодавець передбачив, що шкода, завдана незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, відшкодовується державою за рахунок Державного бюджету України у випадках та в порядку, передбачених законом.

Поряд з цим, індикатором недосконалості як самого внутрішнього законодавства щодо відшкодування шкоди, завданої неправомірними діями правоохоронних органів, так і практики його застосування може служити факт значної поширеності звернень осіб, які незаконно були притягнуті до кримінальної відповідальності в Україні, до Європейського суду з прав людини і наявність з даного питання рішень проти України [10], що, безумовно, не лише призводить до фінансових санкцій щодо держави, а й знижує її авторитет в очах європейської спільноти.

Метою статті є аналіз теоретичних та практичних проблем, пов'язаних з інститутом відшкодування шкоди, завданої незаконними діями, рішеннями чи

бездіяльністю органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду на етапі виконання рішення про закриття кримінального провадження за реабілітуючими підставами, вироблення пропозицій щодо їх нормативного вирішення.

Дане питання було предметом досліджень таких вчених, як Л. В. Бойцова, Б. Т. Безлепкин, В. Ю. Горелова, О. В. Капліна, В. Т. Нор, І. Л. Петрухін, М. І. Пастухов, А. А. Подопрігора, В. М. Савицький, Г. П. Хімічова, О. В. Хімічова, Н. Я. Шило, М. Є. Шумило та ін.

Разом із тим, багато питань, пов'язаних з відшкодування (компенсацією) шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів обвинувачення під час здійснення кримінальної процесуальної діяльності по закриттю кримінального провадження за реабілітуючими підставами, залишилися дискусійними і не вирішеними на законодавчому рівні.

Як у науковій літературі [2, с. 30, 69, 173, 18-19, 36, 14], так і в законодавстві держав світу поширеним терміном для позначення інституту відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду вживається термін «реабілітація». Зауважимо, що КПК даний термін у вказаному контексті не використовує. Не містить такого поняття і спеціальний Закон [7, с 1], хоча в окремих проектах КПК вказаний термін пропонувався [3]. Не вдаючись до спроб проаналізувати наскільки повно термін «реабілітація» відображує суть розглядуваного інституту (хоча на теоретичному рівні подібні спроби здійснювались [9, с. 176, 11]), ми в цілому будемо виходити з презумпції тотожності та взаємозамінності понять «відшкодування шкоди завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду» і «реабілітація у кримінальному процесі», а у випадку, де їх теоретичне розмежування має певне прикладне значення, нами будуть зроблені відповідні застереження.

На наш погляд, інститут реабілітації з позиції галузевої належності є

комплексним, оскільки його реалізація передбачає звернення до норм як кримінального процесу, так і цивільного права (підтвердженням цьому є здійснення досліджень даного явища в межах різних юридичних спеціальностей [6, с. 112, 67]). У даній статті будуть розглянуті лише кримінальні процесуальні аспекти зазначеного правового інституту.

Слід звернути увагу, що на сьогодні основними нормативними актами, які регламентують дане питання, є Закон України від 01.12.1994 р. та Положення про застосування Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду» [8] (далі – Положення). Поряд з цим, на наш погляд, безумовна важливість даного питання для забезпечення і відновлення прав особи, яка постраждала внаслідок незаконного притягнення до кримінальної відповідальності, потребує здійснення його правової регламентації на рівні КПК, принаймні в окремих найбільш значущих моментах.

Перше, що звертає на себе увагу при дослідженні інституту відшкодування шкоди, це питання інформування особи про право на відшкодування шкоди завданої кримінальним провадженням у випадку його закриття за однією з реабілітуючи підстав. На жаль, КПК відповіді на це питання не надає. Порядок інформування про зазначене право регламентується Положенням (тобто підзаконним нормативно-правовим актом), п. 6 якого закріплює: «Громадянинові, а в разі його смерті – його спадкоємцям відповідний орган, зазначений в п. 11 цього Положення, одночасно з повідомленням про закриття справи в стадії дізнання і попереднього слідства або з копією виправдувального вироку, що набрав законної сили, або постановою (ухвалою) суду (судді) направляє повідомлення, в якому роз'яснює, куди і протягом якого терміну можна звернутися за відшкодуванням шкоди і поновленням порушених прав» [8].

Аналіз даного нормативного припису дає можливість висловити низку зауважень та пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання цієї

ситуації.

По-перше, відсоток виконання цієї вказівки практичними працівниками доволі низький. Свідченням тому є результати проведеного нами опитування слідчих, які на запитання «Чи направляється особам, щодо яких кримінальне провадження закрито за реабілітуючими підставами, повідомлення, в якому роз'яснюється, куди і протягом якого терміну можна звернутися за відшкодуванням шкоди і поновленням порушених прав?» відповіли: 87 % респондентів – не направляється; 5 % – направляється; 8 % взагалі не обізнані про наявність даної правової вимоги. Вбачається, що такий стан речей може бути пояснено тим, що дане нормативне положення знайшло відображення не на рівні закону, а в підзаконному нормативно-правовому акті. Відповідно, на наш погляд, доречною буде пропозиція щодо закріплення в КПК норми, яка б зобов'язувала прокурора¹ направляти зазначене повідомлення разом із копією постанови про закриття кримінального провадження особам, стосовно яких кримінальне провадження закрито за реабілітуючими підставами, із викладенням даних про те, куди і протягом якого строку можна звернутися за відшкодуванням шкоди і поновленням порушених прав.

По-друге, відповідно до п. 6 Положення, «Громадянинові, а в разі його смерті – його спадкоємцям відповідний орган ... одночасно з повідомленням про закриття справи в стадії дізнання і попереднього слідства ... направляє повідомлення, в якому роз'яснює, куди і протягом якого терміну можна звернутися за відшкодуванням шкоди і поновленням порушених прав». Але при цьому КПК не передбачає направлення повідомлення про закриття кримінального провадження спадкоємцям померлої особи, щодо якої таке провадження закрито. Така невідповідність між підзаконним нормативно-правовим актом і законом за правилами юридичної ієрархії безумовно має вирішуватися на користь закону – тобто КПК. Але в даному конкретному випадку подібне рішення призведе лише до обмеження прав та свобод

¹ Згідно з чинним КПК ця вимога має стосуватися лише прокурора, оскільки слідчий не вправі приймати рішення про закриття провадження, якщо у даному провадженні особі було повідомлено про підозру.

спадкоємців реабілітованої особи. Отже, вважаємо, що вона має бути усунена шляхом доповнення ст. 284 КПК вказівкою на те, що у разі закриття провадження за реабілітуючими підставами щодо померлої особи копія постанови прокурора про закриття провадження разом із повідомленням, в якому роз'яснюється, куди і протягом якого терміну можна звернутися за відшкодуванням шкоди і поновленням порушених прав, направляється спадкоємцям померлого.

По-третє, на наш погляд, нормативний зміст п. 6 Положення розрахований на випадок, коли у кримінальному провадженні наявна інформація про місце проживання спадкоємців померлої особи. Поряд із цим у разі відсутності таких даних, алгоритм дій державних органів чинним законодавством України не передбачений. Для порівняння цікавим буде поглянути на розв'язання даного питання законодавцями інших держав. Зокрема, відповідно до КПК РФ у разі відсутності відомостей про місце проживання спадкоємців, близьких родичів або утриманців реабілітованої особи, яка померла, повідомлення направляється їм не пізніше п'яти діб з дня їх звернення до органів дізнання, попереднього слідства або до суду (ч. 2 ст. 134 КПК РФ).

Відмічаючи як позитивний момент російського кримінально-процесуального закону наявність нормативного регулювання даної ситуації в принципі, все ж, оцінюючи можливість запозичення російського досвіду, вважаємо за необхідне висловити певні критичні роздуми². КПК РФ у зазначеній нормі по суті ставить державу в пасивне, байдуже становище – становище очікування, коли спадкоємці померлого реабілітованого самостійно (а) дізнаються про свої права, (б) з'ясують їх зміст, та (в) звернуться до відповідних органів з проханням про реалізацію таких прав. У випадку ж якщо цього не станеться, державні органи жодної ініціативи щодо відновлення

² Доречно зауважити, що критика даного нормативного положення висловлювалась і російськими науковцями (див., наприклад: *Гаврилюк Р. В.* Реабилитация в российском уголовном процессе (вопросы теории и практики) : автореф. дисс. на соиск. учен. степ. канд. юрид. наук : 12.00.09 . [Електронний ресурс] / Руслан Владимирович Гаврилюк. – Н. Новгород, 2008. – Режим доступу: <http://www.lawlibrary.ru>).

порушених ними ж прав особи виявляти не зобов'язані. Подібний спосіб регламентації взаємовідносин держави і людини по суті є демонстрацією пріоритету державних органів над іншими учасниками процесу, панування волі держави над правами і свободами її громадян. Такий підхід є несумісним з проголошеним у Конституції України принципом верховенства права та визначеній в Основному Законі системою найвищих соціальних цінностей. Тому, на наш погляд, при регламентації даного питання змістові акценти мають бути розставлені інакше. Саме державу необхідно зобов'язати здійснювати активні дії по реалізації свого конституційного обов'язку щодо відшкодування шкоди, завданої органами публічної влади. Відповідно, кримінальне процесуальне законодавство України має містити норму, згідно з якою за відсутності відомостей про спадкоємців померлої особи, яка має право на відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, державні органи, рішення, дії чи бездіяльність яких стали підставами для відшкодування такої шкоди, зобов'язані здійснити заходи по встановленню спадкоємців померлої особи та направити їм повідомлення з роз'ясненням, куди і протягом якого терміну можна звернутися за відшкодуванням шкоди і поновленням порушених прав.

У низці випадків право на реабілітацію не реалізується особою не через відсутність інформації про можливість отримання відшкодування шкоди, а внаслідок побоювання, що підстава до закриття кримінального провадження може бути змінена на нереабілітуючу або після скасування постанови про закриття провадження вона буде направлена до суду. Як підтверджує практика, такі побоювання є небезпідставними. Відомі випадки, коли після звернення особи, стосовно якої кримінальну справу було закрито з реабілітуючих підстав, з вимогою відшкодувати завдану шкоду, постановою про закриття справи скасовувалась і провадження у ній відновлювалось [4, с. 104–107].

Безперечно, що наявність такої практики аж ніяк не сприяє поширенню використання особами свого права на відшкодування шкоди, завданої

незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю правоохоронних органів, що безумовно актуалізує потребу наукового дослідження даної проблеми та її вирішення на законодавчому рівні.

На наш погляд, з цього приводу заслуговує на підтримку позиція В. Д. Новікова, яка базується на одній з головних засад кримінального процесу Російської імперії пореформеного періоду – «non bis in idem»³. Судова сила виправдального вироку охоронялась ст. 21 Статуту кримінального судочинства, згідно з якою особа, яку виправдали і вирок стосовно якої набрав законної сили, не могла повторно підлягати слідству та суду у зв'язку з тим же самим злочином. Отже, науковець пропонує передбачити у КПК правило про заборону скасування постанови про закриття кримінального провадження у зв'язку з реабілітуючими підставами, яка набрала законної сили, та відновлення такого провадження, окрім випадків необхідності відновлення провадження у зв'язку з нововиявленими обставинами. Лише за умови такого вирішення цієї проблеми реабілітована особа зможе без вказаних вище побоювань скористатися конституційним правом на відшкодування незаконно заподіяної шкоди [5, с. 31–33].

Інститут реабілітації передбачає відшкодування реабілітованій особі не лише матеріальної, а й моральної шкоди. Моральною шкодою визнаються страждання, заподіяні громадянину внаслідок фізичного чи психічного впливу, що призвело до погіршення або позбавлення можливостей реалізації ним своїх звичок і бажань, погіршення відносин з оточуючими, інших негативних наслідків морального характеру. Аналіз чинного законодавства дає можливість виділити дві відносно самостійні форми відшкодування моральної шкоди: майнова (грошова компенсація) і немайнова. Саме немайнова форма відшкодування моральної шкоди видається доволі цікавою як з точки зору юридичного аналізу, так і з позиції досягнення мети вдосконалення чинного законодавства України.

³ «Не слід двічі про одне й теж» (дослівно з лат.). Дана формула була відома ще римському праву.

Немайнова складова відшкодування моральної шкоди полягає у можливості спростування у засобах масової інформації або за місцем роботи чи проживання відомостей, що пов'язані із здійснюваним у відношенні особи кримінальним провадженням, а відтак принижують її честь і гідність. Поряд з цим, юридичний аналіз норм чинного законодавства, що регламентують порядок реалізації зазначених прав, дає можливість констатувати їх неповноту та суперечливість, а відтак й потребу у внесенні відповідних коректив.

Відповідно до Закону України від 01.12.1994 р., «у разі постановлення виправдувального вироку, закриття кримінального провадження за відсутністю події кримінального правопорушення, відсутністю у діянні складу кримінального правопорушення або не встановлення достатніх доказів для доведення винуватості особи у суді і вичерпанням можливостей їх отримати... слідчий, прокурор або суд зобов'язані *на прохання особи* в місячний строк письмово повідомити про своє рішення трудовий колектив, в якому працює особа, або за її місцем проживання» (ч. 2 ст. 11).

По-перше, в черговий раз звертаємо увагу на некоректність формулювання «на прохання особи», що підкреслює нерівність між людиною і державою в цілому та між учасниками кримінального процесу зокрема. Стосовно даного конкретного випадку, то, вбачається, що вказана процедура має бути забезпечена державними органами на основі принципу публічності, тобто не ставитися у залежність від прохання або іншої форми звернення реабілітованої особи, а здійснюватися «*ex officio*».

По-друге, відповідно до закону сфера розповсюдження інформації про реабілітацію особи обмежена лише трудовим колективом, в якому працює особа, та її місцем проживання. Проте не слід забувати, що з урахуванням віку та етапу свого суспільного становлення особа може бути членом доволі значного колективу, який не є трудовим, але соціальні зв'язки в якому є не менш значущими для реабілітованої особи. Зокрема йдеться про колектив, в якому особа здобуває освіту.

Ще одна процедура, яка входить до немайнової складової відшкодування

моральної шкоди, передбачена ч. 3 ст. 11 Закону України від 01.12.1994 р., згідно з якою «якщо відомості про засудження або притягнення громадянина до кримінальної відповідальності, застосування до нього як запобіжного заходу взяття під варту чи накладення на нього адміністративного стягнення у вигляді арешту чи виправних робіт були поширені в засобах масової інформації, то на вимогу цього громадянина, а в разі його смерті на вимогу його родичів чи органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, слідчого, прокурора або суду засоби масової інформації протягом одного місяця роблять повідомлення про рішення, що реабілітує громадянина, відповідно до чинного законодавства України».

Ознайомлення з цією нормою відразу дає можливість звернути увагу на дві обов'язкові умови реалізації даного реабілітаційного положення: 1) відомості, пов'язані з кримінальним провадженням щодо особи, були розповсюджені у засобах масової інформації; 2) спростування здійснюється лише якщо є відповідна ініціатива зі сторони реабілітованої особи (а якщо така особа померла, то суб'єкт ініціативи визначений альтернативним способом: або родичі такої особи, або відповідний державний орган, який прийняв рішення про реабілітацію). Відтак, доволі яскраво простежується описана при аналізі ч. 2 ст. 11 даного Закону лінія побудови відносин між державою і реабілітованою особою: остання знову ж таки перебуває у стані прохача.

Зауважимо, що аналогічна проблема була предметом дослідження науковців інших держав, думка яких в повній мірі може бути сприйнята і з метою удосконалення законодавства України. Як вказує Р. В. Гаврилук, не потребує особливих матеріальних витрат, ані вагомих організаційних зусиль положення закону, пов'язані зі спростуванням відомостей, що негативно характеризують реабілітовану особу в зв'язку з фактом її кримінального переслідування. Достатньо лише нормативно сприйняти висловлену в теорії кримінальної процесуальної науки пропозицію про те, що кожний факт повної юридичної реабілітації особи повинен стати предметом спеціальної публікації в офіційному виданні за місцем знаходження органу, що прийняв відповідне

рішення. При цьому вказівку про здійснення такої публікації має прийняти особа, яка за змістом кримінального процесуального закону здійснювала офіційне керівництво розслідуванням. Саме опублікування не має ставитися в залежність від можливого звернення реабілітованої особи з відповідною вимогою [1, с. 89]. При цьому, на наш погляд, доцільно уточнити, що така публікація має здійснюватися незалежно від того, чи були негативні відомості про реабілітовану особу раніше розповсюджені у засобах масової інформації. Але якщо такий факт мав місце, то відповідні державні органи мають також забезпечити спростування інформації у тому числі й через той ЗМІ, у якому такі відомості були розповсюджені.

Зміст кримінальної процесуальної діяльності на етапі виконання рішення про закриття кримінального провадження є надзвичайно змістовним і важливим етапом всієї процедури із завершення досудового розслідування закриттям провадження. Саме на даному етапі у особи з'являється право на поновлення майнових і немайнових прав, але від того наскільки швидко і в якому обсязі ці права будуть поновлені й відшкодована завдана шкода, залежить як належне законодавче врегулювання даної сфери правовідносин, так і правильність, законність дій правозастосувачів, які впродовж всієї кримінальної процесуальної діяльності повинні дбати про захист прав і законних інтересів особи, що залучається до сфери кримінального судочинства.

Список літератури:

1. *Гаврилюк Р. В.* Реабилитация в российском уголовном процессе (вопросы теории и практики) : автореф. дисс. на соиск. учен. степ. канд. юрид. наук : 12.00.09 [Электрон. ресурс] / Р. В. Гаврилюк. – Н. Новгород, 2008. – Режим доступа : <http://www.lawlibrary.ru>.
2. *Каплина О. В.* Проблемы реабилитации в уголовном процессе Украины / О. В. Каплина : дисс. на соиск. учен. степ. канд. юрид. наук : 12.00.09 / О. В. Каплина ; Нац. юрид. акад. України імені Ярослава Мудрого. – Х., 1998. – 230 с. ; *Шумило М. С.* Реабілітація в кримінальному процесі України : моногр. / М. С Шумило. – Х. : Аріс, 2001. – 320 с. ; *Петрухин И. Л.* Оправдательный приговор и право на реабилитацию : моногр. / И. Л. Петрухин. – М. : Проспект, 2009. – 140 с. ; *Грашичева О. Н.* Прекращение уголовного преследования на предварительном следствии с реабилитацией лиц : автореф. дисс. на соиск. учен. степ. канд. юрид. наук : 12.00.09 / О. Н. Грашичева. – М., 2009. – 20 с. ; *Шило Н. Я.* Проблема реабилитации на предварительном следствии / Н. Я. Шило ; за ред. Б. Сарыева. – Ашхабад : Ылым, 1981. – 200 с. ; *Гаврилюк Р. В.* Реабилитация в российском уголовном процессе (вопросы теории и практики) : автореф. дисс. на соиск. учен. степ. канд. юрид. наук : 12.00.09 [Электрон. ресурс] / Р. В. Гаврилюк. – Н. Новгород. – 2008. – Режим доступа :

<http://www.lawlibrary.ru>.

3. Кримінально-процесуальний кодекс України [Електрон. ресурс] : проект Закону України від 13 груд. 2007 р. реєстр. № 1233, внес. нар. деп. України В. Р. Мойсиком, І. В. Вернидубовим, С. В. Ківаловим, Ю. А. Кармазіним. – Режим доступу : <http://gska2.rada.gov.ua>.

4. *Матюшенко Р. Д.* Виконання процесуального рішення про закриття кримінальної справи : дис. на здоб. вчен. ступ. канд. юрид. наук : 12.00.09 / Р. Д. Матюшенко. – К., 2003. – 142 с. ; The Case of Grabarchuk v. Ukraine (Application no. 8599/02) Judgment Strasbourg 21 September 2006 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://cmiskp.echr.coe.int>.

5. *Новіков В.* Гарантії права на компенсацію шкоди, заподіяної незаконним обвинуваченням / В. Новіков // Право України. – 1998. – № 11. – С. 31–33.

6. *Подопригора А. А.* Реабілітація в уголовном судопроизводстве : дисс. на соиск. учен. степ. канд. юрид. наук : 12.00.09. / А. А. Подопригора. – Ростов-на-Дону. – 2004. – 179 с. ; *Королев І. І.* Гражданско-правовая ответственность за вред, причиненный незаконными действиями органов дознания, предварительного следствия, прокуратуры и суда : дисс. на соиск. учен. степ. канд. юрид. наук : 12.00.03 / И. И. Королев. – М., 2012. – 196 с.

7. Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинуві незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду : Закон України від 01.12.1994 р. № 266/94-ВР // Відом. Верх. Ради України. – 1995. – № 1. – Ст. 1.

8. Положення про застосування Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинуві незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду» : наказ Міністерства юстиції України, Генеральної прокуратури України, Міністерства фінансів України від 04.03.1996 р. № 6/5/3/41 // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0106-96>.

9. *Химичева Г. П.* Окончание предварительного расследования прекращением уголовного дела : моногр. / Г. П. Химичева, О. В. Мичурина, О. В. Химичева. – Рязань : Узорочье, 2001. – 210 с. ; *Гаврилюк Р. В.* Реабілітація в російському уголовном процесі (вопросы теории и практики) : автореф. дисс. на соиск. учен. степ. канд. юрид. наук : 12.00.09 [Електрон. ресурс] / Р. В. Гаврилюк. – Н. Новгород. – 2008. – Режим доступу: <http://www.lawlibrary.ru>.

10. The Case of Grabarchuk v. Ukraine (Application no. 8599/02) Judgment Strasbourg 21 September 2006 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://cmiskp.echr.coe.int> ; The Case of Nosalskiy v. Ukraine (Application no. 26277/02) Judgment Strasbourg 12 July 2007 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://cmiskp.echr.coe.int>.

***Шилова Д. В.* Возмещение (компенсация) вреда, причиненного незаконными решениями, действиями или бездействием, как правовое последствие прекращения уголовного производства по реабилитирующим основаниям.**

Статья посвящена анализу вопроса возмещения (компенсации) вреда причиненного незаконными решениями, действиями или бездействием, на этапе исполнения решения о прекращении уголовного производства. Освещены проблемные аспекты рассматриваемого явления и предложения к их конструктивному разрешению.

Ключевые слова: прекращение уголовного производства, реабилитация, возмещение вреда.

***Shilova D. V.* Compensation (compensation) to damage caused by unlawful decisions, actions or inaction, as a legal consequence of the termination of criminal proceedings on rehabilitative grounds.**

This article analyzes the issue of compensation (compensation) harm caused by unlawful decisions, actions or inaction, at runtime, the decision to discontinue the criminal proceedings.

Highlight problematic aspects of the phenomenon and to offer their constructive resolution.

Key words: closure of criminal proceedings, rehabilitation, indemnification.